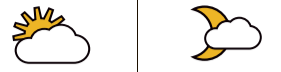

Brno a jižní Morava

6 °C | -3 °C

Počasí v kraji více informací →
pocasi.idnes.cz

brno.idnes.cz

DNES Brno, Blansko, Břeclav, Hodonín, Vyškov, Znojmo

Smog v Brně bořil limit každý šestý den

Jako u ostravských dolů si loni mohla připadat část Brňanů. U Zvonařky dýchali druhý nejhorší vzduch v Česku. Vínou na tom mají hlavně stavební práce, vedení města proto plánuje uzavírat „zeleňší“ smlouvy.

Markéta Lankašová
redaktorka MF DNES

BRNO Rozkopané ulice, vířivý prach a auta v nekonečných kolonách. Tak to po celý loňský rok vypadalo okolo brněnské Zvonařky. Odborníci teď lokalitě vystavili ra-

zantní účet - stala se v Česku druhým nejhorším místem co do kvality ovzduší, čímž narušila dlouholetou dominanci smogových rekordmanů z Ostravska.

Právě stavební práce kvůli přeložce tramvajové tratě do ulice Plotní a emise z aut ovlivnily vzduch natolik, že místním prach létal do očí a vyvolával také kašel. Raději se tak zavírali v budovách a snažili se neotevírat okna. Třeba jako v prodejně rybářských potřeb Milo Brno sídlící přímo v ulici Zvonařka.

„V létě jsme našťastí větrat nemuseli, vzduch se nám točil přes klimatizaci. I tak jsme po celé prodejně často stírali velké nánosy prachu, který našemu dýchání i zákazníkům rozhodně neprospěl,“ bilancoval zaměstnanec Lukáš Parma.

Dojmy Brňanů, že „je něco špatně“, potvrzují hydrometeorologové, kteří nyní vydali sumář kvality ovzduší za loňský rok. Za nelichotivým vzestupem měřicí stanice na Zvonařce podle nich stojí jednotný viník. „Za zvýšenými koncentracemi poléťavého prachu v lokalitě jsou stavební práce a s nimi spojené veškeré změny v okolí. Radí se tam třeba snížení plynulosti dopravy, průjezdy nákladních automobilů na stavbu nebo vyšší míra druhotné prašnosti na silnici,“ vypočítal Jáchym Brzezina, šéf oddělení kvality ovzduší Českého hydrometeorologického ústavu v Brně.

Expert: Selhalo vedení města
Odborné stanice denně zaznamenávají, kolik částic poléťavého prachu se vyskytuje v jednom metru krychlovém vzduchu. Zákonem povolená koncentrace směsi různých látek včetně sazí, síránů, kovů či solí se v Brně se objevovala čísla s více než třiapůlkrát vyšší hodnotou. „České zákony povolují až 35 dní,

kdy může vzduch vykazovat větší znečištění. Tuto hranici Zvonařka pokořila už v dubnu,“ shrnul Brzezina. Do konce roku pak měřidla vykazovala znečištění v 64 dnech, tedy v průměru každý šestý. A to je podle odborníků extrémní. „Data ukazují, že na Zvonařce soustavně dochází k něčemu, co se dít nemá. Celkově byl rok na rozptýlové podmínky příznivý, hodnoty oproti minulosti klesly v dalších stanicích v Brně a dokonce i v Ostravě. Považují to tedy za selhání vedení města. Silnice se nekropily, u dolního nádraží se hromadil stavební odpad a ten mohl rozfoukávat vítr,“ soudí lékař Miroslav Šuta z Centra pro životní prostředí a zdraví.

Řešením je podle něj právě častější klopení okolí stavby, k čemuž už na jaře vyzýval Jihomoravský kraj. Další variantou je po vzoru Švýcarska zavádění speciálních filtrů do stavební techniky.

Bez pomoci totiž zhoršená smogová situace ohrožuje zdraví. „Znečištěný vzduch vadí především lidem s chronickým onemocněním cév a srdce či dýchacích cest. Pokud v místě žijí dlouhodobě, mohou se u náchylnějších jedinců tyto nemoci projevit poprvé,“ dodal Šuta.

Nový rok: 4 z 10 dní nad limit
Vedení města tvrdí, že na problému pracuje. Podle akčního plánu, který schválilo loni v září, má do roku 2030 ubýt až o 40 procent emisí oxidu uhličitého oproti roku 2000. Za první dvě dekády je však Brno snížilo jen o osm procent. „Připravujeme změnu systému smluv se zhotoviteli u velkých silničních staveb. Trápí nás hlavně rychlost prací, ale jedním z faktorů, které bychom chtěli zohlednit, jsou i zelená opatření, konkrétně i ta na prašnost. Byť vnímáme, že se to ve finále prodraží. V březnu chce-

me mít vše připravené,“ informoval náměstek primátorky pro dopravu Robert Kerndl (ODS).

Nicméně aktuálně to na zlepšení nevypadá. V novém roce hlásila stanice Zvonařka překročení koncentrace poléťavého prachu ve vzduchu ve čtyřech z deseti dnů a limit tu znečištění překročilo téměř dvojnásobně. Každý druhý den se zvýšila koncentrace ve Svatoplukově ulici a s čistým štitem nevyšla ani měření na Úvozu či u Dětské nemocnice - tam shodně kontrolky hlásily překročenou koncentraci také čtyřikrát. Kromě Zvonařky však měření není katastrofální, hodnota vyšplhala maximálně na 61 mikrogramů.

me mít vše připravené,“ informoval náměstek primátorky pro dopravu Robert Kerndl (ODS). Nicméně aktuálně to na zlepšení nevypadá. V novém roce hlásila stanice Zvonařka překročení koncentrace poléťavého prachu ve vzduchu ve čtyřech z deseti dnů a limit tu znečištění překročilo téměř dvojnásobně. Každý druhý den se zvýšila koncentrace ve Svatoplukově ulici a s čistým štitem nevyšla ani měření na Úvozu či u Dětské nemocnice - tam shodně kontrolky hlásily překročenou koncentraci také čtyřikrát. Kromě Zvonařky však měření není katastrofální, hodnota vyšplhala maximálně na 61 mikrogramů.

Awa-ai není modrotisk, zjistili Japonci

Na exkurzi do jihomoravských modrotiskových dílen v Olešnici a ve Strážnici přijeli středoškolská studenti až z japonského města Komacūšima. Od středy do pátku se tu učili, jak mohou přírodní barvu indigo využít při barvení látek, s nimiž pak pracuje oděvní průmysl. „Ve Strážnici na oplátku představili tradiční japonskou techniku Awa-ai, která je považována za národní památku. Studenti pochází z prefektury Tokušima, která z celé země produkuje vůbec nejvíc přírodního indiga a barvení tam má dlouhou tradici,“ poukázala Monika Frantová ze Střední školy Strážnice. Modrotisk je zařazen na seznam nehmotného světového dědictví UNESCO. (mš)

Foto: Kamila Reichmannová

Bilance nehod v kraji: loni zemřelo 63 lidí

JIŽNÍ MORAVA O 14 lidí víc než v roce 2018 zemřelo loni při nehodách na jihomoravských silnicích. K 63 zmařeným životům se navíc podle policejních statistik přidalo 226 těžkých zranění.

Jižní Morava tak zůstává regionem, kde je obětí na silnicích vzhledem k lidnatosti kraje a rozsahu dopravní sítě ve srovnání s jinými zeměmi. Hůře dopadl jen Středočeský kraj, kde zemřelo 88 lidí.

Celkem se na jižní Moravě loni stalo 8 141 dopravních nehod, což meziročně znamená o 452 více. Nejhorší následky měla listopadová srážka u Pavlic na Znojemsku. Strět tří aut nepřežilo pět lidí včetně čtyřměsíčního dítěte. Šlo o nejtragičtější nehodu na českých silnicích od září 2015, kdy na dálnici D1 u Vyškova zemřelo šest lidí. (ČTK)

Na Antarktidu míří miň vědců. Porucha lodi je navíc zdrží

BRNO Nejisté peníze rovná se méně vědců, kteří už za pár dní vyrazí na další polární expedici Masarykovy univerzity na Antarktidu.

Letošní výprava má o čtyři účastníky méně než loni, a to kvůli nevyjasněnému financování Českého antarktického výzkumného programu. Jak už MF DNES informovala, vědci kvůli mezinárodnímu hodnocení, jež výzkum popsalo jen jako kvalitativně průměrný, nedostali pravidelnou dotaci 13,5 milionu korun od ministerstva školství.

Expedici tak prozatím hradí přírodovědecká fakulta, zároveň pokračují jednání s ministerstvem školství o zajištění dlouhodobých příspěvků. Výzkum v Antarktídě totiž musí být kontinuální. „Musíme tam buď bádát, nebo vybavení odvézt.

A kdybychom výzkum ukončili, kvůli likvidaci stanice by nás to odhadem vyšlo asi na 200 milionů, což si nemůžeme dovolit,“ prohlásil děkan Přírodovědecké fakulty MU Tomáš Kašparovský.

200 milionů korun by stála likvidace výzkumné stanice na Antarktídě.

Kromě komplikací s penězi čelí výprava i problémům s cestou. Devět vědců mělo z Brna na ostrov Jamese Rosse odjet už zítra. „Kvůli nečekané poruše lodi chilského námořnictva, která je měla přepravit z Punta Arenas na chilskou stanici, odkud budou pokračovat vrtulní-

ky, se odjezd odkládá až na pátek 17. ledna,“ informovala mluvčí univerzity Tereza Fojtová. Koncem ledna odjede další šestičlenná expedice na Nelsonův ostrov.

Polární výpravy pořádá univerzita téměř patnáct let, kromě dlouhodobého sledování dopadů změn klimatu na jednotlivé složky životního prostředí čeká odborníky také práce na novém výzkumu.

„V rámci spolupráce s Portugalským národním antarktickým programem budeme sledovat vazby mezi osídlením odledněných ploch různými mikroorganismy a rostlinami a ústupem ledovců, a to v řádech tisíciletí i jednotlivých let,“ přiblížil vedoucí Českého antarktického výzkumného programu Daniel Nývlt. – Zuzana Brandová

INZERCE

VELETRHY CESTOVNÍHO RUCHU

VÝSTAVIŠTĚ BRNO
16.–19. 1. 2020

#ZaSedmero

GO TO FOODPARK
amazing THAILAND
GO KAMERA
GO REGIONTOUR
reg food fest
BVV Veletrhy Brno